

تاثیر نوع تغذیه شیرخواران بر وضعیت شاخص های رشدی کودکان ۶ ماهه

عصمت جمالی مطلق^۱، فاطمه رضائی شریف^{۲*}، سمانه سرتیپ زاده^۳، فریده خسروی پور^۴، الهام باغبان^۵ و مریم متحدین^۶

^۱ دانشجوی کارشناسی مامایی، دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تربت جام، تربت جام، ایران

Jamalie4@mums.ac.ir

^{۲*} دانشجوی دکتری آمار زیستی، گروه آمار زیستی و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، ایران

Fatemehrezaeisharif@gmail.com

^{۳-۶} کارشناس مامایی، مرکز بهداشت فریمان، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، فریمان، ایران

Sartipzadehs2@mums.ac.ir

Khosravipoorf1@mums.ac.ir

Baghbane3@mums.ac.ir

Motahedinm3@mums.ac.ir

چکیده - تغذیه انحصاری با شیرمادر در شش ماه اول زندگی، باعث کاهش مرگ و میر و بیماری های دوران کودکی می شود. نمودار رشد یک ابزار بالینی برای ارزیابی سلامت و رشد کودک است که میتواند تحت تاثیر عوامل مختلفی از جمله روش تغذیه قرار گیرد. در بررسی توصیفی-تحلیلی و مقطعی، 1742 کودک ۶ ماهه به صورت سرشماری وارد مطالعه شدند. اطلاعات موردنیاز از سامانه الکترونیک سلامت سینا استخراج گردید. سپس اطلاعات با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و آزمون آماری Pearson's Chi Square مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. ۴۷/۲٪ دختر و ۵۲/۸٪ پسر، ۴۶٪ شهری و ۵۴٪ روستایی بودند. درصد تغذیه انحصاری با شیرمادر ۸۵٪ بود. همچنین ۵۲/۹٪ از نوزادان نارس تا پایان ۶ ماهگی تغذیه انحصاری با شیرمادر داشتند. آزمون X^2 بین متغیرهای محل سکونت و نارسی شیرخوار با نوع تغذیه آنان ارتباط معناداری نشان داد ($P<0/05$). بررسی شاخص های رشدی نشان داد در دو گروه تغذیه انحصاری با شیرمادر و کمکی با شیر خشک به ترتیب ۸۹/۲٪ و ۸۲٪ از نظر وزنی، ۹۵/۹٪ و ۹۵/۵٪ از نظر قدی و ۹۶/۴٪ و ۸۹/۹٪ از نظر دوسر وضعیت مطلوبی داشتند. بین وضعیت شاخصهای رشدی وزن و دوسر با نوع تغذیه ارتباط معناداری دیده شد ($P<0/05$). درصد تغذیه انحصاری با شیرمادر در مطالعه ما نسبتاً مطلوب می باشد اما لازم است در راستای دستیابی به پوشش بالای شیردهی در بین مادران، آموزش در زمینه ی افزایش آگاهی مادران و ترویج تغذیه با شیرمادر در مراکز خدمات جامع سلامت بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

کلید واژه- تغذیه انحصاری با شیرمادر، تغذیه کمکی با شیرخشک، شاخص های رشد

سازمان بهداشت جهانی (WHO) توصیه می کند که شیردهی

انحصاری برای شش ماه اول زندگی و ادامه تغذیه با شیر مادر و

مواد غذایی مناسب مکمل برای سن دو سالگی انجام شود (۴).

تغذیه شیرخوار تا ۶ ماهگی فقط با شیر مادر بدون اضافه نمودن

آب و مواد غذایی، به غیر از داروها، ویتامینها و مکملهای مجاز،

تغذیه انحصاری با شیر مادر اطلاق می شود. شیرمادر تا 6 ماهگی

قادر به تأمین نیازهای جسمی و عاطفی کودک می باشد (۳). شیر

مادر شامل موادی است که از نظر کیفیت و کمیت قابل جذب

۱- مقدمه

حساس ترین مرحله رشد هر انسان دوران نوزادی است (۱).

تغذیه با شیرمادر یکی از ضروری ترین مراقبت های بهداشتی

اولیه برای مراقبت مطلوب نوزاد است (۲). برای نوزاد انسان غذایی

مناسبتر از شیر مادر وجود ندارد و گویی شیر مادر گواراترین

روزی از مائده الهی برای او می باشد (۳).